

Postbus 2894 1000 CW Amsterdam

Aan de asiel- en defensiewoordvoerders in de Tweede Kamer

Landelijk Bureau
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Datum 3 september 2021
Betreft Brief VluchtelingenWerk Nederland – Commissiedebat 'Mogelijk vervolg evacuatie Afghanistan' 7 september 2021
Ons kenmerk O.2.2.21-086.MK

Geachte Kamerleden,

De noodkreten die u en ons bereiken sinds de opmars van de Taliban in Afghanistan zijn ongekend. De beelden van de gevaarlijke reis naar het vliegveld, de wanhopige mensen in het riool of klimmend op een vliegtuig en de bomaanslag die uiteindelijk het einde van de evacuatievluchten inluidde laten ons niet los. Evenals de constante berichten van mensen die worden opgejaagd door de Taliban, bedreigd worden, geslagen worden en vermoord. Het wrange is dat die noodkreten ons al lange tijd bereiken. Al vanaf de dag dat de Verenigde Staten aankondigden hun troepen terug te trekken. Noodkreten van mensen die zich hebben ingezet voor Nederland en voor de grotere missie waar Nederland voor staat. Mensen die geloven in mensenrechten en democratie en bereid zijn daar veel risico's voor te lopen – letterlijk hun leven ermee op het spel zetten.

Al lange tijd pleit uw kamer er daarom voor om tolken die gewerkt hebben voor en met de Nederlandse missie in veiligheid te brengen. Al lange tijd reageert het kabinet te traag en duurde het te lang voordat tolken in veiligheid werden gebracht. Nog steeds zijn er tolken en hun gezinnen achtergebleven in Afghanistan. Dit ondanks het feit dat er al sinds 2013 een regeling is voor tolken en andere personen die voor de Nederlandse missie werkten. En dat sinds 2019 onder grote druk van uw Kamer eindelijk erkend is dat álle tolken gevaar lopen en bescherming nodig hebben en derhalve zijn aangemerkt als systematisch vervolgte groep.

Nadat Kaboel werd ingenomen door de Taliban en nadat uw kamer een duidelijke instructie gaf aan het kabinet via de [motie Belhaj](#) – hebben we gezien dat er zeer veel werk is verzet om nog zoveel mogelijk mensen in veiligheid te brengen. Wij zijn het kabinet, en in het bijzonder de betrokken ambtenaren, diplomaten en militairen daar erkentelijk voor en zijn blij met iedere persoon die nu in veiligheid is. Feit is echter dat de tolken en de andere groepen die zich hebben ingezet voor Nederland al lang in veiligheid

hadden kunnen en moeten zijn. Er zijn te veel mensen achtergebleven. In de steek gelaten. Nederland is schatplichtig aan die groep mensen.

VluchtelingenWerk heeft in dat kader met grote zorg kennisgenomen van de [uitlatingen](#) van de Minister-President en vergelijkbare berichtgeving in de media. Berichtgeving die in ieder geval de indruk wekken dat het kabinet op zoek is naar manieren om haar verantwoordelijkheid te ontlopen en onder de wens van uw Kamer uit te komen, zoals uitgesproken in de motie Belhaj.

VluchtelingenWerk doet een klemmend beroep op het kabinet om zich te houden aan de eerdere belofte om de motie Belhaj naar letter en geest uit te voeren. Deze moedige mensen die zich met groot gevaar voor eigen leven voor ons land en de missie waar wij voor staan hebben ingezet verdienen bescherming en onze steun. Ze verdienen het niet om in de steek gelaten te worden door bange politici.

Nederland moet zijn belofte inlossen en alles op alles zetten om alle Afghanen – en hun gezinnen – die voor én met Nederland hebben gewerkt zo snel mogelijk te evacueren. Dit zijn mensen die gevaar lopen door het werk dat ze voor Nederland hebben gedaan. Ook Afghanen uit deze groep die de komende tijd zelfstandig naar buurlanden zullen vluchten en gezinsleden van Afghanen die al eerder naar Nederland gevlucht zijn, moeten zo snel mogelijk geëvacueerd worden.

Hiertoe is het zaak dat:

- Alle aanvragen tot evacuatie die gedaan zijn en de komende tijd nog gedaan worden via het ministerie van Buitenlandse Zaken en het mailadres kabul@minbuza.nl zo snel mogelijk getoetst worden aan de motie Belhaj¹ en aan de evacuatielijst worden toegevoegd indien zij behoren tot de groepen in de motie.
- Er specifieke aandacht is voor tolken (en andere mensen die voor de Nederlandse missie hebben gewerkt) en hun gezinnen die achter zijn gebleven.
- Gezinsleden van Afgaanse statushouders worden toegevoegd aan de evacuatielijst.
- Er aandacht is voor het feit dat families onderweg naar het vliegveld elkaar zijn kwijtgeraakt en/of in het gedrang slechts enkelen het vliegveld hebben weten te bereiken. Gezinsleden van evacuees die al in Nederland zijn moeten worden toegevoegd aan de evacuatielijst.
- Er onderzocht wordt hoe de mensen op de evacuatielijst het land uit kunnen komen. Bijvoorbeeld door afspraken met de Taliban en het verstrekken van een visum.
- Toegezegd wordt dat als mensen andere landen weten te bereiken (bijvoorbeeld Pakistan) en op de evacuatielijst staan zij geholpen worden door de Nederlandse ambassade om met de benodigde papieren naar Nederland te vliegen.

¹ Medewerkers die de Nederlandse overheid hebben bijgestaan (o.a. bewakers, judiciële medewerkers, koks, chauffeurs), medewerkers van Nederlandse ontwikkelingsprojecten, mensenrechten en in het bijzonder vrouwenrechtenverdedigers, (fixers van) journalisten.

Een nieuw asielbeleid voor Afghanistan

Op dit moment ligt de asielprocedure voor Afghanen stil in afwachting van nieuw beleid. Het is duidelijk dat Afghanen bescherming nodig hebben en dat niemand terug kan naar het wrede Taliban-regime. Maak daarom haast met het bepalen van een nieuw asielbeleid voor Afghaanse vluchtelingen. Zij hebben recht op bescherming zodat zij een nieuw en veilig bestaan kunnen opbouwen in Nederland².

- VluchtelingenWerk meent dat er zo snel mogelijk nieuw asielbeleid voor Afghanistan gepubliceerd moet worden. Hierin moet erkend worden dat van gevluchte Afghanen niet kan worden gevraagd dat zij zich onderwerpen aan de regels van Taliban. Zij zijn vluchteling op grond van een politieke c.q. religieuze overtuiging en hebben bescherming nodig;
- Daarnaast moet de asielprocedure voor alle evacuees (en voor alle Afghaanse asielzoekers) zo snel mogelijk beginnen. Oud-medewerkers van de Nederlandse ambassade, mensen die in dienst van Nederland hebben gewerkt, medewerkers van ontwikkelingsorganisaties – allen verdienen een snel en zorgvuldig asielproces zodat ze snel kunnen beginnen aan het opbouwen van een nieuw bestaan.

Noodopvang voor evacuees

Het is mooi dat bij aankomst in Nederland direct opvang beschikbaar was voor alle evacuees. Echter deze kazernes en het tentenkamp in Heumesoord zijn alleen geschikt voor eerste kortstondige opvang. VluchtelingenWerk pleit ervoor dat deze groep zo snel mogelijk opgevangen wordt in reguliere opvang. We vrezen echter dat het verblijf vele maanden zal duren omdat de reguliere opvang van het COA zo vol zit vanwege het wegwerken van de achterstanden door de IND en de lange wachttijden voor huisvesting. Het is dan ook van groot belang dat er meer opvang en huisvesting komt in gemeenten voor asielzoekers en statushouders en dat in de tussentijd de kwaliteit van de noodopvang zo hoog mogelijk is.

VluchtelingenWerk pleit er daarom voor zo spoedig mogelijk de leefomstandigheden te verbeteren in de noodopvang voor evacuees:

- Zorg voor een goed aanbod van psychosociale zorg. De evacuees hebben verschrikkelijke dingen mee moeten maken voor en tijdens hun evacuatie. Ook het moeten achterlaten van familieleden is voor hen heel heftig;
- Zorg voor een aanbod in activiteiten zowel in de locaties als vooral ook daarbuiten, zoals onder andere Nederlandse les en vrijwilligerswerk. Geef hiervoor initiatieven van omwonenden, zelforganisaties en andere betrokkenen bij de evacuees de ruimte;
- Besteed bijzondere aandacht aan de kinderen. Zorg dat ze zo snel mogelijk naar school kunnen, en een ruim aanbod krijgen van kinderactiviteiten;
- Goede Wi-Fi is ontzettend belangrijk voor de contacten met de achterblijvers;

² Zie ook het [pamflet](#) van UAF met de oproep om Afghanen in Nederland perspectief te bieden

- Monitor zorgvuldig of voor iedereen de veiligheid wel gewaarborgd is. Plaats kwetsbaren die risico lopen zoals lhbt-ers en alleenstaande vrouwen over naar azc's;
- Maak het mogelijk voor mensen met familie en vrienden in Nederland waar ze kunnen logeren (of gaan wonen als het gaat om gezinshereniging) om met een kleine vergoeding en zorgregeling (de zogeheten administratieve plaatsing) daar tijdelijk te verblijven;
- Verstrek de eet- en leefgeldbedragen die asielzoekers ook krijgen in plaats van alle verstrekkingen in natura en laat mensen zoveel mogelijk hun eigen maaltijden bereiden.

Hervestiging van kwetsbare vluchtelingen

Door de machtsovername van de Taliban dreigen vele Afghanen slachtoffer te worden van vervolging. Voor diegenen die er in slagen naar buurlanden te vluchten moet de EU en ook Nederland voor de meest kwetsbaren (zoals vrouwen en meisjes en vervolgde minderheden zoals de Hazara's) bescherming bieden door middel van hervestiging. VluchtelingenWerk pleit ervoor dat de EU met specifieke financieringsprogramma's deze hervestiging zal faciliteren en dat Nederland daar ook ruimhartig aan zal deelnemen.

Wij hopen dat u onze inbreng kunt gebruiken in het debat met de bewindspersonen. Voor vragen of een toelichting zijn we uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Sander Schaap
Manager Belangenbehartiging

cc Demissionair Minister-President Rutte
Demissionair Minister Kaag
Demissionair Minister Bijleveld
Demissionair Staatssecretaris Broekers-Knol